

Sociální zabezpečení v EU

Sociální politika - obecně

- nedílná součást života každé vyspělé společnosti
- je zakotvena i v dokumentech EU
- tvoří pilíř dvou základních odvětví
 - pracovního práva a
 - sociálního práva (v Česku – práva sociálního zabezpečení)
- postupný vývoj

Vývoj sociální politiky

- období 1957-1974
 - původně cílem EHS výhradně ekonomická spolupráce, sociální opatření jen nástroj napomáhající k vytváření volného trhu
 - ukázalo se, že trh vše nevyřeší
 - postupně vytvářen tzv. Sociální akční program (1974)
- období 1974-1989
 - zlatá doba harmonizace v sociální politice v letech 1974-1980
 - v druhé polovině tohoto období zvítězil neoliberalní přístup
 - deregulace a flexibilita jako nástroje proti ekonomické a sociální krizi, nezaměstnanosti
- období 1990-dosud
 - sílící tendence k podpoře sociální soudržnosti Společenství

Základní dokumenty EU

- 4 základní smlouvy
 - Smlouva o Evropské unii
 - Smlouva o založení Evropského sdružení uhlí a oceli
 - Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie
 - Smlouva o založení Evropského společenství (dříve Evropské hospodářské společenství)
- základní dokumenty týkající se sociální politiky
 - Jednotný evropský akt z roku 1987
 - Charta základních sociálních práv pracujících z roku 1989
 - Dohoda o sociální politice z roku 1992 (uzavřená v rámci Maastrichtské smlouvy)
 - Zelená kniha – Evropská sociální politika z roku 1993
 - Bílá kniha – Evropská sociální politika z roku 1994
 - Amsterodamská smlouva z roku 1997
 - Evropská sociální agenda přijatá v Nice v roce 2000
 - další dokumenty k sociální politice přijaté na následujících zasedáních

Hlavní cíle sociální politiky EU

- růst zaměstnanosti
- motivující odměna za práci
- rovnost pohlaví
- spravedlivé a dostatečné důchody
- zmírňování chudoby
- podpora sociální soudržnosti
- podpora kvalitní a udržitelné zdravotní péče

Orgány EU – sociální oblast

- obecné instituce – jen pro připomenutí
 - Evropský parlament
 - Rada
 - Komise
 - Soudní dvůr
- orgány v oblasti sociální politiky
 - umožňují i zapojení sociálních partnerů
 - některé byly založeny přímo Smlouvou o ES
 - Ekonomický a sociální výbor
 - Evropský sociální fond
 - další byly postupem času ustaveny, aby napomáhaly Radě a/nebo Komisi při plnění jejich úkolů
 - Evropské centrum pro rozvoj odborného výcviku
 - Evropský fond pro zlepšení životních a pracovních podmínek
 - Stálý výbor pro zaměstnanost
 - Výbor pro zaměstnanost a trh práce
 - Evropská agentura pro bezpečnost a zdraví při práci
 - další poradní a konzultační výbory

Prameny sociální politiky – primární právo

- pro oblast pracovního práva
 - Smlouva o ES
 - článek 12-13
 - článek 39-41
 - hlava VIII Zaměstnanost
 - hlava XI Sociální politika, všeobecné a odborné vzdělávání a mládež
- pro oblast sociálního zabezpečení
 - Smlouva o ES
 - článek 42
 - článek 137 a 251

Prameny sociální politiky – sekundární právo

- směrnice
- nařízení
- rozhodnutí
- doporučení a stanoviska
- v oblasti pracovního práva převažují směrnice, nařízení jen výjimečně
- v oblasti sociálního zabezpečení je základní úprava obsažena v nařízeních, směrnice jen doplňují některé zásady